

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 228)

Kuzey Atlantik Antlaşmasına Bulgaristan Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/615)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Millî Savunma ve Dışişleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

10.6.2003

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-636/2594

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.5.2003 tarihinde kararlaştırılan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Bulgaristan Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

NATO'nun genişlemesi, Soğuk Savaş sonrası özgür, demokratik ve bütünleşmiş bir Avrupa hedefinin gerçekleştirilmesi yolunda atılan en önemli adımlardan birini oluşturmaktadır. Soğuk savaş sonrasında serbest pazar ekonomisi ile desteklenen demokrasi ve insan hakları gibi ülkemizin de bağlı bulunduğu değerlerin Avrupa-Atlantik bölgesinde temel kazanabilmesi için Orta ve Doğu Avrupa ve eski Sovyet coğrafyasındaki ülkeler için çeşitli programlar geliştirilmiştir.

Bunlar, İttifaka katılma perspektifi olan ülkeleri NATO üyeliğine hazırlayan Üyelik Eylem Planı, eski Varşova Paketi coğrafyasında yer alan bütün ülkeleri müttefiklerle bir araya getiren bir işbirliği forumu olan Avrupa-Atlantik Konseyi, sözkonusu ülkeleri askeri alanda NATO ile işbirliğine sevk eden Barış İçin Ortaklık Programları, Rusya ve Ukrayna ile özel ortaklık ilişkileri ve işbirliğini düzenleyen NATO-Rusya Konseyi ve NATO-Ukrayna Komisyonu ile Güneydoğu Avrupa ülkeleri ve Akdeniz ülkeleriyle geliştirilen bölgesel ortaklık çalışmalarıdır.

Bu programların ilk başarılı sonucu 1999'da alınmış ve Polonya, Çek Cumhuriyeti ile Macaristan NATO'ya üye olmuşlardır.

21-22 Kasım 2002 tarihlerinde gerçekleştirilen NATO'nun Prag Zirvesinde, soğuk savaş sonrası ikinci genişleme kararı alınmış ve Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya ve Slovenya, İttifak ile katılım müzakerelerine başlamaya davet edilmişlerdir. Sözkonusu ülkelerle katılım müzakereleri sonucunda hazırlanan Katılım Protokolleri 26 Mart 2003 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen bir törende imzalanmıştır.

Bu çerçevede, NATO'nun bu genişlemesinin 2004 yılında fiilen gerçekleşmesi öngörülmekte olup, genişleme, soğuk savaş sonrasında özgürlük ve bağımsızlıklarını kazanan yedi Orta ve Doğu Avrupa ülkesi için NATO üyeliği büyük değer taşımakta ve aday ülkelerin dış ve savunma politikalarında bir önceliği oluşturmaktadır.

Avrupa'nın birleşmesinde daha sağlam bir yer almayı arzu eden ülkemiz açısından NATO'nun genişlemesi Avrupa entegrasyon sürecinin önemli bir vechesi olarak görülmüş ve tarafımızdan desteklenmiştir. Genişlemenin, stratejik bağlamda ülkemizi üç açıdan olumlu etkileyeceği düşünülmektedir : İlk olarak; Güneydoğu Avrupa ülkeleri Romanya ve Bulgaristan'ın üyeliğiyle yaratılacak stratejik derinlik ile NATO'nun askerî harekât gereksinimleri açısından önemli kolaylıklar sağlanacaktır. Bunun yanı sıra, İttifakın Doğu ve Güneydoğu Avrupaya doğru genişlemesiyle Avrupa-Atlantik güvenlik alanının Doğu cephesi Baltıklar ve Türkiye'ye doğru kayacak ve mevcut tehdit ve risk ortamında Türkiye'nin Atlantik ötesi güvenlik ilişkilerinde stratejik önemi artacaktır. Ayrıca, İttifakın, Balkanlar ve Karadeniz'e doğru genişlemesiyle, ilgi alanının, Türkiye'nin önem verdiği Karadeniz, Kafkaslar, Orta Asya bölgesine yönelmesi ve bu bölgelerdeki ülkelerin Avrupa-Atlantik yapılarıyla bütünleşme imkânlarının artması söz konusu olacaktır.

Söz konusu mülahazalar ışığında, ülkemiz, Prag Zirvesinde ortaya çıkan genişleme kararına katılmıştır. Bu politikamız çizgisinde, Prag'da İttifaka katılmaya davet edilen mezkûr yedi ülkenin Katılım Protokollerinin onaylanması yerinde olacaktır.

Tasarı, anılan 7 ülkeden biri olan Bulgaristan'ın Kuzey Atlantik Antlaşmasına katılımına ilişkin Protokolün onaylanmasının uygun bulunması amacıyla hazırlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

15.7.2003

Esas No. : 1/615

Karar No. : 113

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kuzey Atlantik Antlaşmasına Bulgaristan Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 10 Temmuz 2003 tarihli 18 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Milli Savunma Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Ülkemiz, Soğuk Savaş sonrasında özgürlük ve bağımsızlıklarını kazanan yedi Baltık, Orta ve Doğu Avrupa Ülkesinin NATO üyeliğine, NATO'nun askerî harekât gereksinimleri açısından önemli kolaylıklar sağlanacağı, Türkiye'nin, Atlantikötesi güvenlik ilişkilerinde stratejik önemini artıracığı ve İttifakın ilgi alanının Balkanlar, Karadeniz, Kafkaslar, Orta Asya bölgesine yönelmesi ile bu bölgelerdeki ülkelerin Avrupa-Atlantik yapılarıyla bütünleşme imkânlarını artıracığı şeklindeki mülâhazalarla olumlu bakmaktadır.

Komisyonumuzca; Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Slovakya, Slovenya ve Romanya'nın NATO Üyeliğine kabulüne ilişkin yasa tasarılarının görüşülmesi sırasında bazı hususların Hükümetimizin dikkatine sunulması kararlaştırılmıştır.

- NATO belgelerinde de kabul edildiği gibi NATO ve AB genişlemesi birbirinden ayrı süreç değildir.

- AB, bir savunma ve güvenlik boyutu kazandığından bu ilişki önem kazanmıştır.

- Adı geçen yedi ülkenin NATO üyeliği ülkemizin çıkarlarına uygun düşmektedir. Ancak bu ülkelerin ülkemizle ekonomik ve ticari alanlarda rekabeti doğaldır. Ayrıca AB'nin mali kaynaklarından yararlanma konusunda da bir rekabet söz konusu olabilecektir.

- NATO'ya üye olacak yeni ülkelerin gelecekte ülkemizin AB üyeliğine karşı çıkmaları söz konusu olabilir. Bu nedenle ülkemiz bu ülkeler nezdinde ivedi olarak üst düzey siyasi girişimlerde bulunarak AB üyelik girişimimiz konusunda destek sağlanması önemlidir.

- NATO genişleme süreci sonunda ittifak içinde bazı düzenleme ve yapılanmalara gidebilir. Bu durumda, Türkiye çıkarlarının korunmasında özellikle şu hususlara dikkat etmelidir;

1. İttifakın oybirliği sisteminin ve NATO ile AB arasında yapılacak işbirliği 1999 NATO-Washington zirvesinde Türkiye'nin elde ettiği avantajlar aşındırılmamalıdır.

2. Kıbrıs ve Ege konularında AB öncülüğündeki operasyonlara Türkiye'nin davet edilmesinde Kıbrıslı Rumlara veto hakkının verilmemesine özen gösterilmelidir.

3. Türkiye, ABD ve İngiltere arasında mutabakata varılan Ankara Belgesinde saptanan hususların gerisine gidilmemelidir.

4-. Türkiye'nin NATO içindeki stratejik öneminin azalmasına yol açacak gelişmelerin ortaya çıkmasına ve ABD-Avrupa arasındaki dengelerin bozulmasına müsaade edilmemelidir.

Komisyonumuzca Tasarının aynen kabul edilmesine ve konunun önemi göz önünde bulundurularak, Tasarının, İçtüzüğün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Emin Şirin</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İstanbul	Ankara	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>	<i>Mehmet Güner</i>
Adıyaman	Ankara	Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa DüNDAR</i>	<i>V. Haşim Oral</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>
Bursa	Denizli	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Eraslan</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Nihat Eri</i>
İstanbul	İstanbul	Mardin
Üye		Üye
<i>Osman Seyfi</i>		<i>Süleyman Gündüz</i>
Nevşehir		Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA
BULGARİSTAN CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 26 Mart 2003 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Bulgaristan Cumhuriyeti’nin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı V.

A. Şener

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA
BULGARİSTAN CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**Kuzey Atlantik Antlaşmasına Bulgaristan Cumhuriyeti'nin
Katılımına İlişkin Protokol**

4 Nisan 1949 tarihinde Washington'da imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşmasına taraf ülkeler, Bulgaristan Cumhuriyeti'nin bu Antlaşmaya katılımıyla Kuzey Atlantik bölgesindeki güvenliğinin pekiştirileceğinden emin olarak,

Şu hususlar üzerinde anlaşmışlardır :

Madde I

Bu protokolün yürürlüğe girmesiyle, Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilâtının Genel Sekreteri, tüm taraflar adına, Kuzey Antlaşmasına katılımı için Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümetine davette bulunacaktır. Antlaşmanın 10 uncu Maddesi uyarınca Bulgaristan Cumhuriyeti, katılım belgesini Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine tevdi ettiği gün Taraf ülke olacaktır.

Madde II

Mevcut Protokol, Kuzey Atlantik Antlaşmasına Taraf her bir ülkenin Protokolü kabul ettiğini Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine duyurmasıyla yürürlüğe girecektir. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, Kuzey Atlantik Antlaşmasının tüm Taraflarına bu tür her bir bildirim alındığı tarihi ve işbu Protokolün yürürlüğe giriş tarihini bildirecektir.

Madde III

İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede geçerli olan işbu Protokol, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arşivlerinde muhafaza edilecektir. Protokolün onaylanmış örnekleri bu Hükümet tarafından Kuzey Atlantik Antlaşmasına Taraf tüm ülkelerin Hükümetlerine iletilecektir.

İşbu Protokol, yukarıdaki hususları doğrulamak üzere aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer tarafından imzalanmıştır.

2003 Mart ayının 26 ncı günü Brüksel'de imzalanmıştır.

Belçika Krallığı Adına :

Kanada Adına :

Çek Cumhuriyeti Adına :

Danimarka Krallığı Adına :

Fransa Cumhuriyeti Adına :

Almanya Federal Cumhuriyeti Adına :

Yunanistan Cumhuriyeti Adına :

Macaristan Cumhuriyeti Adına :

İzlanda Cumhuriyeti Adına :

İtalya Cumhuriyeti Adına :

Lüksemburg Büyük Dükalığı Adına :

Hollanda Krallığı Adına :

Norveç Krallığı Adına :

Polonya Cumhuriyeti Adına :

Portekiz Cumhuriyeti Adına :

İspanya Krallığı Adına :

Türkiye Cumhuriyeti Adına :

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik

Krallığı Adına :

Amerika Birleşik Devletleri Adına :

Bulgaristan Cumhuriyeti'nin Kuzey Atlantik Antlaşmasında katılımına dair Protokol'ün

orijinalinin onaylanmış örneğidir.

Mühür : Kuzey Atlantik Örgütü Adli Danışmanı

İmza : *Baldwin DE VIDTS*

NATO Adli Danışmanı

27 Mart 2003

